
Juozo Keliuočio laiško pabaigos autografinė faksimilė.

Vakarietiškos kultūros fakelui užgesus

(Atkelta iš 1 psl.)

šau ir kartkartėmis parašau vieną kitą recenziją.

Parašiau atsiminimus apie J. Tumą — Vaidžantą, J. A. Herbačiauską, Vincą Krėvę, Faustą Kiršą, V. Mykolaitį — Putiną, S. Nėrį, J. Vienožinskį, Vl. Eidukevičių ir d. k. Bet jų niekas nespausdina, o tik tie, kurių raštai spausdinami, daugiau ar mažiau jais pasinaudoja, retkarčiais tai net paminėdami. O savo labai sudėtingo ir tragiško gyvenimo neaprašinėju, nes nerandu tam reikiamų žodžių ir neturiu tam sąlygų. Apie save geriau tylėti, tai visiems patogiau. Visi mano nespausdinti veikalai, gausios literatūrinės ir meninės studijos guli Respublikinės bibliotekos ir Mokslo Akademijos rankraščių skyriuose. Jie nacionalizuoti. Nacionalizuotas ir visas mano asmeninis archyvas. Bibliotekose saugomi ir „Naujosios Romuvos“ komplektai ir jie man neprieinami. Ir mano galvoje gimstančios mintys ir mano širdyje sukilę jausmai irgi kontroliuojami ir žinomi. Gal taip ir gerai: moderninė technika viską apsaugo ir palieka būsimoms kartoms. Niekas beprasmiškai nežūsta.

Tik kartais pasijuntu labai vienišas. Už mane vyresnės kartos rašytojai, dailininkai, muzikai ir mokslininkai jau beveik visi yra jau mirę. Ir kol jie buvo gyvi, aš niekad nesijautiau vienišas. Jie ir materialistai, kiek galėdami, mane rėmė. Tai buvo A. Vienuolis — Žukauskas ir P. Vaidžūnas, V. Mykolaitis — Putinas ir K. Boruta, S. Čiurlionienė ir Lazdynų Peleda, P. Rimša ir J. Vienožinskis, prof. P. Šivickis ir prof. P. Jurgutis, prof. A. Purėnas ir prof. K. Šalkauskis. Jiems mirus, man pasidarė labai liūdna ir sunku. Mano kartos dar gyvi tebėsa intelektualai labai nutolo nuo mano arba pasidarė mano prieši. Bet aš nepalūžau ir išskentęs visus negandus ir pakėlęs visas epochos man suteiktas kančias. Postalinėje epochoje susiformavusi jaunoji karta pasirodė kitokia. Ji man atrodo ir objektyvesnė, ir šviesesnė, ir pozityvesnė. Ji kuria naująją Lietuvą be košmarų atsiminimų. Su ja aš ir susitvėriau. Iš pradžios ji ir mane žiūrėjo, kaip į egzotikos pradą ir ekskursijomis aplankydavo kaip muziejinę relikviją. Bet artiau su manimi susipažinusi, pradeda apsiprasti ir ima mane teisingiau suprasti. Aš irgi vis daugiau ją suprantu ir vis labiau ją pamilstu. Su šia naująja karta dabar susiduriu normaliai ir šviesiai atsiminimu. Ji aš ir suartėjau. Iš pradžios ji ir mane žiūrėjo, kaip į egzotikos pradą ir ekskursijomis aplankydavo kaip muziejinę relikviją. Bet artiau su manimi susipažinusi, pradeda apsiprasti ir ima mane teisingiau suprasti.

atidžiai seku pasaulio literatūros, dailės ir mokslo laimėjimus. Daug studijuojau ir skaitau. Bet dažnai neturiu su kuo pasidalinti savo žiniomis, savo patirtimi ir savo išgyvenimais. Gal daugiausia todėl dažnai pavargstu ir kenčiu. Dažnai ir susergu. Šį pavasarį, rodos, buvau patekęs į beviltišką būklę. Bet Palangoj vasarodamas vėl tvirtai atsitovėjau ant kojų. Pradėjau vengti per daug skaityti, o daugiau imu klausytis muzikos. Turiu daug plokštelių šių dienų muzikos šedevrų. Klausaus ne vienas, o su savo jaunaisiais draugais. O muziką aš mėgau nuo pat vaikystės metų. Ir dabar ji man pasidarė didžiausia gyvenimo paguoda ir vienintelis džiaugsmas. O politika domiuos mažiau negu eliniai piliečiai. Aš gi negaliu nei jos pakeisti, nei praturtinti. Aš tam nekompetentingas. Tai ne mano sritis.

Tai tiek šiuo tarpu. Kitąsyk gal parašysiu daugiau, aiškiau ir konkrečiau. O dabar lauksiu Jūsų laiško. Jūs turite daugiau galimybių parašyti plačiau ir konkrečiau. Mane domina visos jūsų kultūrinės gyvenimas. Tad rašykite ir apie literatūrą, ir apie dailę, ir apie muziką, ir apie mokslą. Visiems mano bičiuliams ir pažįstamiems įduokite mano nuosirdžiausius sveikinimus ir linkėjimus. Gal jų kuris norėtų su manim susirašinėti, tai suteikite jo adresą. Parašykite ir apie save ir apie savo darbą. Dar kartą Jūs apkabinu.

Viso geriausio!

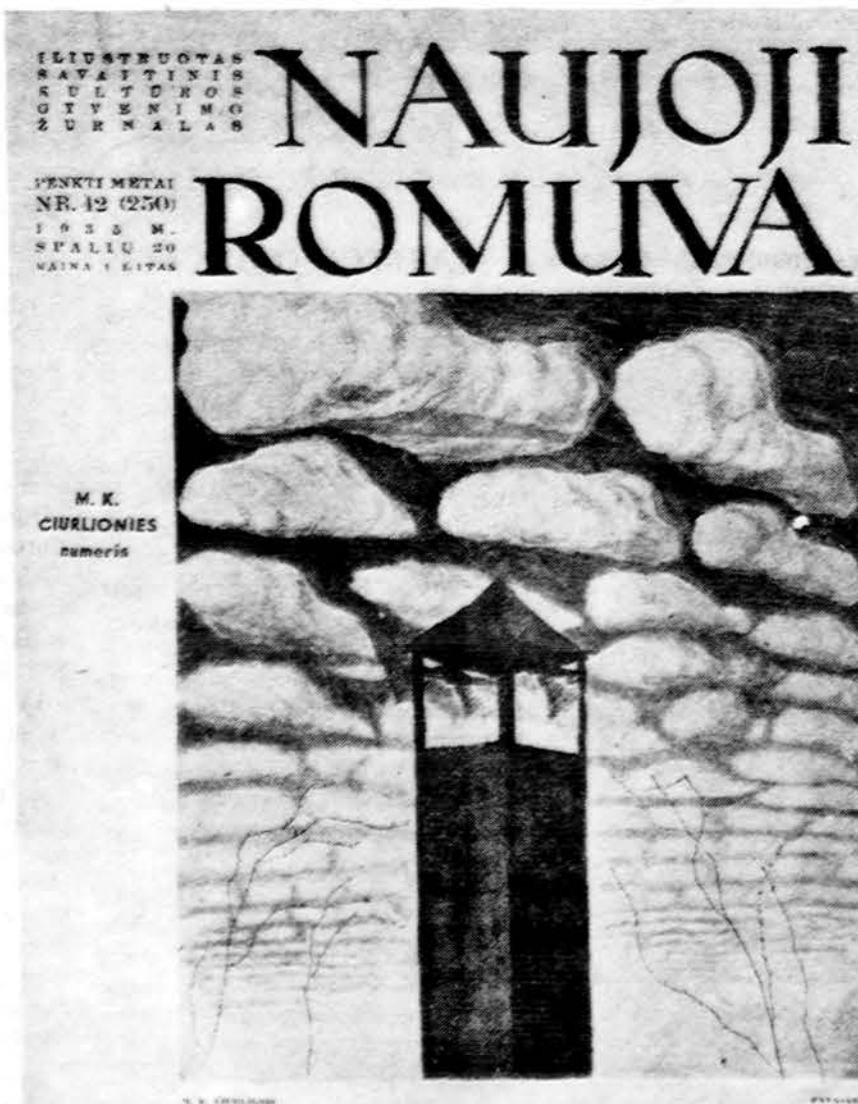
Jūsų J. Keliuotis

VISUOMENINIS IDEALAS

VISUOMENINIS FILOSOFIJOS METMENYS

NAUJOSIOS ROMUVOS LEIDINYS

Vienos Juozo Keliuotio knygos viršelis.

Juozo Keliuotio leistos ir redaguotos „Naujosios Romuvos“ viršelis.

Ponchielli'o opera „I Lituani“ buvo Lietuvių Operos pastatyta Chicagoje 1981 metais birželio mėnesio 13,14 ir 20 dienomis — tai buvo ir šios operos amerikinė premjera. Viršuje — scena Marienburgo

pilyje: centre po arka Vytautas Paulionis (vaidila Viltėnis), priekyje centre Algis Grigas (Erdvilis), dešinėje riterių grupės centre Bernardas Prapuolėnis (Germanas), choras — puotos svečiai, kariai. Nuotrauka Jono Kuprio.

Apie „I Lituani“ prieš 90 metų

VITALIS P. ŽUKAUSKAS

Dr. J. Šliūpo „Apšvietos“ (Apšvietos) 7 — 8 numerio, psl. 541 — 2 yra rašoma apie „I Lituani“, kurią per II pasaulio Lietuvių Dienas matysime Chicagoje. Tuo metu tikrai nebuvo net svajojama, kad ši opera kada nors išvys rampos šviesą Amerikoje ar Lietuvoje ir bus atlikta lietuvių kalba. Atrodo, kad „I Lituani“ libretto buvo išleistas atskira knygyte ir ja naudojosi dr. J. Šliūpas, rašydamas savo straipsnį. Tekstą palieku kaip buvo parašyta, tik rašybą pakeičiu. Vertimai, kurių nėra straipsnyje, paduodami galė.

I Lituani. Drama Lirica di A. Ghislanzoni, Musica di A. Ponchielli. Regio stabilimento Ricordi Milano. Prezzo netto lire una. p. 54.

Svetimos tautos apie lietuvius turi greit geriau suvokti, nei kaip šiandien patys lietuviai užsielpo. Kuomet lietuviai šiandien apie savo politiską padėjimą turi menką supratimą, kuomet prieš žmonės linkioja žemai prieš urėdikus valdančių mės gaivalų, kuomet lietuvių protai dar šiandien tebėra skapijami ir romijami per apgaudinėjimus ir gaudagrasius kunigus be žmonių atsisakymo, kuomet lietuvių rodis (po kunigų botagu) tekini šalin bėga nuo mokslo ir giriasi bei geris, jog jie neturi savų mokslai-

nių ir kitų tautiškų įreidinių; tai svetimos tautos ne sykį apie lietuvius talpina gerus atsiliepimus, ką galima tēmyti iš raštų lenkiškų, vokiškų, maskoliškų, pranciškių. Augščiaus paminėtoji gi knygytė italų kalboje idylizuoja lietuvius bei jų praeitį. Iš to veikalo mįslytum, jog tarp lietuvių visuotinu priežodžiū yra: „Chi per la patria muore, Eterna fama avra“ (Kas dėl tėvynės miršta, įgyja amžiną garbę). Bet su vargu atstaram tokį patriotizmą tarp kurių dar susipratimas tautiškas tik tai tepradėjo prigyti. Mes dar toli gražu esame atsilikę nuo čekų, kurių išeivystė yra nemaža Amerikoje, jie turi daug šaunių laikraščių, kurie žmonėms ne klerikaliską putrą srėbtį duoda, bet platina tikrai naudingą mokslą ir pagėdavimus valnybės. Už tai ant keturių čekų Amerikoje rastum tikrai vieną įtikintį ir kunių. Čekai eina keliais tokių vėjų, kaip HUSS, KOMENIUS, ZISKA ir kitų savo didvyrių. Rodos Lietuva taip gi turėjo daug didvyrių, ale tie savo didybę parodė ant lauko mūšių, politikos dalykuose, o ne dalykuose mokslo. Už tai, kad mes mažai esame turėję liet. mokslinčių ir mūsų tauta yra spirta, apispangė, paridavusi su kūnu ir dūša kunigijai, visokiems lupikams, prispaudėjams. Negreit dar išsipildys žodžiai Corrado:

H leon franse i ceppi
e a voi si avventa.
Oppressori di popoli,
tremate!... (1).

Lietuvių liūtas ne tik kad retėžiu dar nesudraskė, bet dar rangosi tingiai pančiuose, į kuriuos įpauiojo mūsų tautą visokie dvasiški ir svietiški palavykai. Šiandien lietuviai randa savo džiaugsmą girtavime, „la giova e nel vin“ (2).

Drama „I Lituani“ yra parašyta pagal Mickevičiaus „Konradą Valenrodą“, ir su dideliu gabumu. Kad rastusi kitas poetas ant jo išguldymo į lietuvišką kalbą,

Operos „I Lituani“ originalaus klaviro viršelis ir titulinis puslapis.

Dana Stankaitytė (Aldona) operos „I Lituani“ spektaklyje 1981 metais Chicagoje. Nuotrauka Jono Kuprio.

tai nauda iš tokio triuso būtų didoka, ypačiai norint subudinti tautišką lietuvių meilę, kad gi daug ten yra drastiškų vietų, dėl paveizdos:

O patria!
O Lituania mia...
Chi ti soccorre?

—Detuoi forti figli
Prostrato e il braccio e
ti abbandona Iddio!... (3).

Šiandien gi lietuviai dūsauja ir vaičioja ir giesmes gieda, nei neatmindami, jog „canto di schiavi

non sale al ciel“ (giesmė vergų nesiekia dangaus!). Mums reikia paveizdų gerų, ne tik dorybė, bet ir gyvenimo bei pažvalgų atmainymė; senas gyvenimas ir senos mūsų pažvalgos nukaršo ir prapultėn nugabeno visą mūsų tautą; taip gi reikia naujų idealų, už kuriuos lietuviai šiandien taip turi drąsiai ir narsiai kovoti, kaip kad jie kovojo už savo senybę valnybę ir stabmeldiškąją tikybą. Ale ir toje kovoje už naujus idealus reikia kantrybės, apskurmo ir ištironės; juk poetas aiškiai sakė: Ultimi sempre a ritrarsi dal campo i generosi (4). Jeigu svetimos gentės lietuvių pradeda gerai minėti, tai mes savo darbus šiandien užsielpnykime svetimiamiečių pagyrima, idant galiaus pagyrimas nepavirstų į satyrą, išjuokimą mūsų tautos!

1 Liūtas savo pančius sudraskė ir veržiasi pirmyn...
Tautos pavergėit, drebėit!
2 Džiaugsmas vyne!

3 O tėvyne! O Lietuva mano... Kas gali tau pagelbėti? Tavo vaikų stiprybė yra nusilpusi ir esi Dievo palikta!...
4 Visad paskutinieji pavirsta geriais.

(Medžiaga iš Vitalio P. Žukausko Teatro archyvo)

NAUJI LEIDINIAI

• Ateitis nr. 1 — 2 (1983 sausis — vasaris). Ateitinių Federacijos leidžiamas katalikiškos — lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyriausiasis redaktorius — kun. dr. Kestutis Rimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130. Administratorius — Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento ave., Chicago, IL 60629. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 15 dol., garbės prenumerata — 25 dol., susipažinimui — 9 dol., kituose kraštuose — 9 dol., Pietų Amerikoje — 7 dol.

Šio dvigubo numerio akcentas — dabartinio Lietuvos pagrindinio spaudai. Dr. Saulius Suziedėlis išsamiai nagrinėja pagrindinio spaudoje ryškėjantį pažiūrą į ateities Lietuvos santvarką ir jas palygina su Vakarų pasaulyje vyraujančiomis nuotakomis. Jo išvados: 1) pagrindinio spauda, gin-dama žmogaus teises ir kritikuodama sovietinę tikrovę, savime vertina konstitucinė santvarką ir demokratiją pozityviai, 2) nors pagrindinio spaudoje beveik visi rašantieji pasisako už laisvą, demokratinę ir nepriklausomą Lietuvą tą sąvoką jie skirtingai supranta — „nuo gana liberaliai demokratiškos vakarietiško tipo parlamentinės sistemos iki dalinai eurokomunizmo paremtomis svajonėmis apie „tikrąją socialistinę santvarką“, 3)

pagrindžio spaudos diskusijos apie ateities Lietuvą remiasi idėjomis, priimtomis Vakaruose, kaip pvz. asmens teisių neliečiamumas, komunikacijos viešumas, teismų ir politinės valdžios kompetencijų atskyrimas, bažnyčios nuo valstybės skyrimas, 4) pagrindžio spaudoje dar trūksta konkretnių socialinių — ekonominių diskusijų apie ateities Lietuvos santvarką, pvz. apie būsimos plūralistinės visuomenės problemas demokratinėje Lietuvoje. „Subrendusi, tolerantiška demokratinė politinė kultūra yra nepaprastai trapus augalas“, rašo dr. S. Suziedėlis. „Kaip ji įdiegti ateities Lietuvai“ — šitos problemos svarstymo pagrindžio spaudoje šiuo metu dar pasigendama.

Kun. Vytautas Bagdanavičius komentuoja dr. S. Suziedėlio pagrindžio spaudos analizę, paaiškindamas, kad ta pati ekonominės santvarkos problema — kolektyvinės ar privatinės nuosavybės pasirinkimo — egzistuoja ir dabartiniame Katalikų Bažnyčios socialiniame moksle, kaip konfliktas tarp solidarumo ir subsidijinio principo. Svarstydamas tautiško klausimą, kun. Bagdanavičius primena, kad tauta tam tikra prasme turi būti atvira kitoms tautoms, rasdama pušiausvyrą tarp uždaro ir atviro, jei nenori savęs pasmerkti mažėjimui. Todėl ir kyla klausimas, ar viltis, kad daugelis lietu-

vių grįš Lietuvon, pasikeitus politinei santvarkai, yra reali — „lietuvis žmogus, šiandien atsidūręs pasaulinių galimybių atvirtybėje, neturės jokio reikalo jų atsisakyti ir grįžti Lietuvon. Be abejo bus individualių grįžimų. Tačiau šiandieninis pasaulio lietuvis stovi prieš savitus uždavinius ir nėra reikalo jų išsivadėti dėl per siaurai suprasto tautiško mo“. Šiuo metu mums ypat reikalinga, kad istorikų akimis būtų paanalizuotos trys didžiosios lietuvių emigracijos per praėjusį šimtmetį, kad geriau suvoktume, prieš kokias problemas stovi pasaulio lietuvis, kokios jam yra galimybės ir grėsmės.

Pagrindžio spaudos brožuos taip pat nagrinėja kun. dr. Jurgis Šarauskas ir Jonas Pabedinskis, iš jos stengdamiesi įžvelgti, kokius uždavinius ji užduoda išsivijai ir kaip mes geriausiai turėtume juos vykdyti. „Studentų“, „Atžalų“ ir „Veiklos“ skyriuose gausiai rašo patys jaunuoliai. Supažindinama su 1982 metų Ateities jaunimo kūrybos ir rašinių konkurso laimėtojai — jų arti 30. Visas numeris laisvai gausiai ir gražiai iliustruotas.

• Karys nr. 3 (1983 kovas). Pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas, leidžiamas LKVS Ramovės New Yorko skyriaus. Redaktorius — Zigmas Raulinaitis. Administratorius — Alfonsas Samušis. Adresas: Karys, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Prenumerata JAV ir užsienyje — metams 17 dol., atskiro numerio kaina — 2 dol. Numeryje gausu vertingos istorinės medžiagos: R. Vilkas, „Lietuvos laivynas ir jo likimas“, Stasys Kuzmickas Kuzė „Penki metai 1-me pestininkų Didžiojo Lietuvos kuniagaikščio Gedimino pulke“, Algirdas Gustaitis, „Lietuvos žemėlapis pirmojo pasaulinio karo metu išleistas Sveicarijoje“, Viktoras Lesniauskas, „XV laidos kariūno atsiminimai“, Kazimieras Daugvydas „Savanorio užrašai“. B. Žukauskas, „Karo mokyklos IV Stepono Dariaus laida prisimenant“, tęsiama Adolfo Damušio straipsnis „Lietuvių antinacinis pagrindis Gestapo dokumentuose“ (Draugo kultūrinis priedas, 1983.I.29) santrauka. Dėmesio kreipiama ir dabartiniams klausimams: tęsiama „Trečio pasaulinio karo“ vertimas, rašoma apie disidentų pavojų Sovietams, prisimenamas Andrei Sacharov 60 metų amžiaus sukakties proga, atrenkama žinių iš mokslo ir technikos sričių. Išskirtinai įdomus Vinco Trumpos straipsnis „Istorijos ir poezijos susitikimas ties Baltija“, skirtas Klaipėdos krašto atvadavimo 60 metų sukaktiai. Kaip ir visada, nušviečiama įvairių vietovių šaulių kuopų ir paskirų sąjungos narių veikla.

Religinė ir filosofinė tematika Antano Jasmanto — Antano Maceinos poezijoje

VINCAS NATKEVIČIUS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Ir niekad ne namolėi: dabarties krikščionybė ir „susi-dabartinimas“

Rinkinio *Ir niekad ne namolėi* lyrika yra kai kur subtilesnė, grakštesnė ir kartu lengvesnė nei *Gruodo*; jame mažiau filosofijos. Tai betgi nemažina nedidučio, mažesnio nei *Gruodo*, rinkinio literatūrinės vertės. Tematika, iš esmės, vėl religinė, betgi daugiau egocentrizmo, ypač pirmajame skyriuje „Vis atgalios“. Jau pirmajame, „Biografijos“, eilėrašty skamba religinė tema, atasta būties klausimo abejonėmis:

*Esu aš juodas bokšto kryžius,
Juoda naktim pasivėjęs ir palūžęs.
Is seno vieškelio vėlai sugrįžęs,
Deduosi daiktus į kelionę naują,
Ir lyg paklydęs varpo dūžis
Is nežinios ir nežinių keliauju.*

*Kaip plieno stygą užgavai mane,
Tu užgavai, Didysis Kanklininke!
Ir virpa dienos, prieš Tave*

Ir ulba dūdele vakarine.

*Tu nesiutei manęs pas faraoną,
Ir aš lazdos nepaverčiau į žaltį.
Ejau tik kamarėlėn kruopų malti
Linamynės mergaičių vakaronei.*

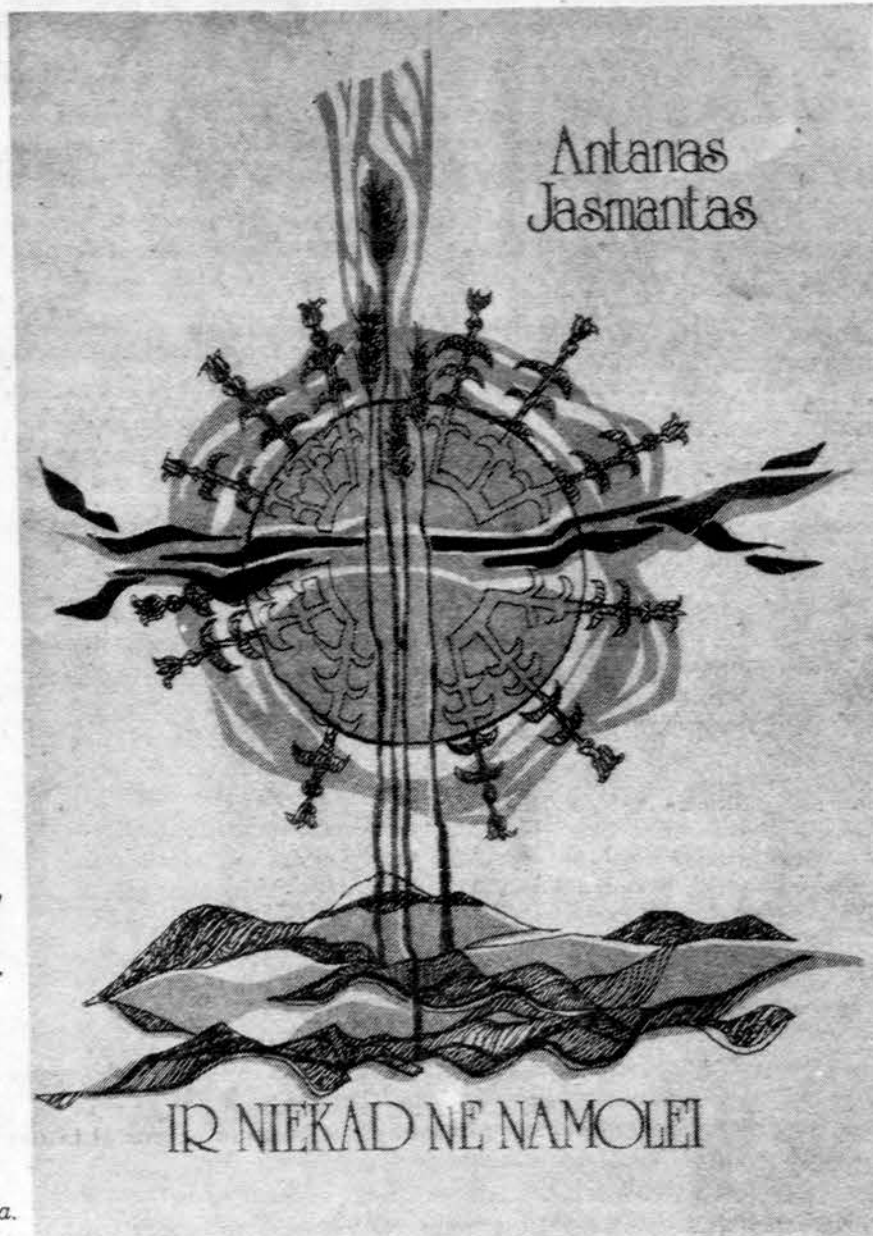
*Toli man lig Tavo. Ir Tau toloka.
Retai mūs žingsniai susitinka.
Gal tik kai skubame į rinką
Pasižiūrėt, kaip čigonaitė šoka,
Ir šio aguonos žiedo sukuriuose
Tave suradęs aš tarsi uosi.*

Girdime pirmajame posme nuskambant agnostinės pasaulėžiūros liūdnokus tonus, kuriuos tuojau antrajame posme pakeičia Didysis Kanklininkas, pašaukęs poetą kukliam uždaviniiui — jo garbei „libinti dūdele vakarine“. Is ketvirtjo posmo galetume daryti išvadą, kad autoriui toli tradicinės teologijos Dievas, apibūdinamas kaip fascinosum ir kartu tremendum, žavys, traukiąs savępi, bet sykiu ir bauginąs, šaltas, tolimas. Jis Dievą sutinka ten, kur paprastas žmogus (čigonaitė) spontaniškai džiaugiasi: linksminasi, šoka, tuo išreikšdamas meilę grožiui bei menui. Tai religinis pasaulėvaizdis, sutiktas jau *Gruodo* rinkiny.

Rinkinio centran galetume statyti „Karuselės“ eilėrašty, kuris galbūt yra įkvėptas to paties vardo Rilkės eilėraščio, bet savo mintim visai skirtingas:

*Tas išpūstom šnervėm arklukas
Sokuodamas vis sukas, sukas.*

*Lyg pas mergelę jotų:
Balnelis, kilpsaičiai, pavadis.
O skrieja vienas, raitelio neradęs.
Ir suoliu vis skubotu
Pirmyn, pirmyn į tuščią toli
Ir vėl atgal, ir niekad ne namolėi.*

Aplankas Danguolės Stončiūtės-Kuolienės

Eilėrašties išsako visos Jasmanto lyrikos esmė ta prasme, kad jam būdingas simbolizmas ir žavintis išraiškos lengvumas, pasiektas klasikinėmis eilėraščių muzikos priemonėmis: ritmu, rimu, asonansais, aliteracijomis. Akivaizdus mintis: gyvenimas daugeliui — nerūpestingas, beprasnis ir betikslis veržimasis pirmyn (į tuščią toli), vengiant namų, kurie galbūt suteiktų prieglaudą ir prasmę. Raitelio nebuvimas beprasmybė tik sustiprina, nes raitelis galėtų arkluką pasukti namolėi, taigi į kokį nors tikslą. Kiekvienas pavykęs simbolis beveik niekad nėra vienaprasnis, todėl galetume ir kitą mintį nujausti: namai yra ramybės, poilsio, patogumo vieta. Žinant, kad autorius dar Nepriklausomaj Lietuvoj parašė veikalą *Buržuazijos žlugimas*, tai būtų gal galima bent patį įvaizdį ir *niekad ne namolėi* (jau pavadintas visas rinkinys) aiškinti, kaip pasisakymą prieš miesčionišką ramybę, nekūrybinumą, dvasinę tinginystę. Is „Joninių“ eilėraščio matyti, kad tas ir *niekad ne namolėi* yra ir kelias atgalios — į mūsų būties pradžią, iš kur mes atėjome, į Kūrėjo rankas.

„Atgalios“ simbolizuoja ir stačiai mirtį, apie kurią nemaža eilėraščių autorius prirašė „Kelių

be kelrodžių“ skyriuje. Besiartinančios mirties nuotaika poetą apima, pirmajai šalnai pakandant klevų lapus, kai tarnai sušluoja iš tų mirties auksinių lapų kaurburius, taip panašius į kapus. Ir pagal Th. Stormą (autorius klaidingai nurodo R. Dehmelį) parašytame eilėraštyje „Paskutinis prašymas“ kalbama apie temstantį, kaip jūros naktis, kraują ir toluojį iš lėto besikeliančią mirtį, todėl prašoma mylimo žmogaus savo rankomis uždengti poetui akis. Trapūs šerkšno pusnyčiai taip pat poetui primena kapus, į kuriuos nėra kelrodžių, nes į juos niekas niekad nepaklydo. Per Vėlinės autoriui vaidenas kažkur uraluose kapeliai mūsų apsnigtieji („Vėlinės“). Jis aprašinėja vaiduklę, gailisi praradę vandenį savo tuščiuose dubenėliuose, aplink kuriuos mirusiuose lapuose gūščioja bali peliukai. Visi šie mirtį primenantys vaizdai ir metaforos yra nauji, švieži. Tai rodo poeto originalumą. Tiesa, kokios gilesnės filosofinės minties mirties eilėraščiuose nematyti. Jais betgi turėtų būti patenkinti filosofinės minties

priešai, nes čia klesti poetinis vaizdingumas ir meistriskas muzikalumas.

Skyriuje „Mergaitė iš Magdalos“ poetas pratęsia *Gruodo* rinkinio religinį pasaulėvaizdį, užsimintą jau pirmajame *Ir niekad ne namolėi* eilėrašty. Pagal tai poetas regi Dievo apraiškas mažajame pasauly, ne didingajame, oficialiame barokinių formų gyvenime, kurio stilius dar vis mus supa. Štai gerasis „mažasis“ žmogus, ūkininkas, nuosirdžiai kviečia Vispatį užsukti į jo lūšną ir su juo dalintis supelijusios duonos kepalėliu:

*Neturim vyno. Laimink duoną!
Juk Pranašu Tave vadina.
Išvaikstinęs Palestina,
Užėik į tuštutėlį mūsų kluoną
Ir mūsų ašaras paversk į vyną.
„Duona ir vynas“*

Tai šitie paprastieji žmonės yra Maceinos nuomone, kaip jau minėta, tikrieji Dievo nešiotai: širdy ir gyvenime; jų tikėjimas yra be abejonių ir veidmainybės. Panašios nuotaikos yra ir „Mergaitės iš Magdalos“ eilėrašty, kuriame pasisakoma prieš oficialias „didžiųjų“ nustatytas maldas:

*Maldų aš knyga uždariau
i spintą:
Ji verkė nemokėjo,
Nei Tavo kojų apkabinti,
Kaip ta mergaitė iš Magdalos.*

Tai primena žinomą Putino eilėrašty, kurį išmetė visi sovietiniai rinkiniai: *Is knyga, nors mokyta ilgai, aš melstis nemoku... Be abejo is to nereiktu daryti išvados, kad Jasmantas skelbia kažkokį religinį tolstojizmą. Ne. Filosofas ir poetas tik pasisako prieš formas, raidės, įstatymo primatą religiniame gyvenime, naikinant nuosirdumą, autentiškumą, meilę. Todėl aštriai ironiškai nuskamba veidmainybės pasmerkimas „Atgalios psalmėje“:*

*Atleiski, Atpirkėjau,
Kad aš ne Tavo kojas
glamonėjau.*

*Rausvais nagučiais, nulakuotos,
buvo
šviesoj šilkinio žibintuvo.
Ir pervertos vinim nebuvu.
Nebuvo, Viešpatie, nebuvu.*

Religijos profanaciją moderniajame gyvenime, kur nėra daugiau vietos meilei ir viltčiai, poetas išsako daugelyje eilėraščių paskutiniame *Ir niekad ne namolėi* skyriuje „Vai sutemos“. Štai adventas čia tik proga pirkliams uždirbti:

*Ei, pirkit, pirkite! Betliejai pigūs!
Žvaigždės jų kaina krenta!
Ei, pirkit, pirkite! Sulygus
Pridėsim dar Naktį Šventą.
„Adventas“*

Kūčių vakare žvaigždėmis nusagstomos miestų gatvės — kam? Kad nepaklystų meilės pardavėjos... Gloriją groja, būgne liu mušdama ir trepsėdama koja, pliuso beždžionė šilko prakartėlį gulintiam guminiam Kūdikėliui... Atsiskyrėlio, gyvenančio lūšnoj be langų ir durų, ateina pasižiūrėti žmonės, lyg jis būtų gera prijaukinta beždžionė... Šventieji katedroje išeina nusivalyti saunon:

*Šventovė švyti išsimaudžius.
Beliko tiktai giesmės graudžios
Ir sopulio primirkęs Dievo*

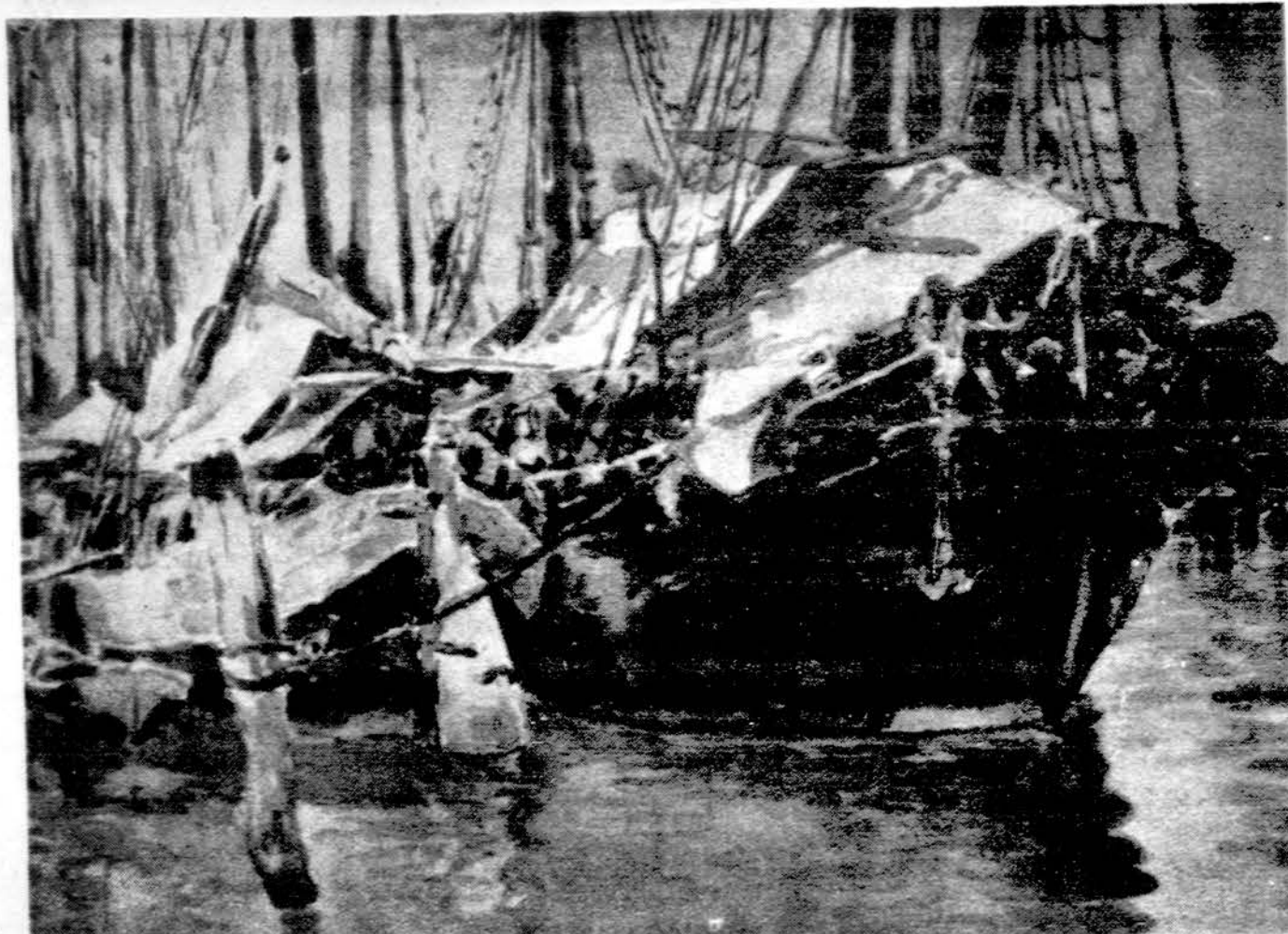
*veidas.
Bet kai užu vitražų saulė leidos,
Giliai tamsoj jis pasislėpt*

*Ar jam gi kruvinam kyboti
Tarp išpraustų išpažinėjų.*

„Katedra“

Filosofas ir teologas Maceina savo straipsniuose aštrokai pasisako prieš modernių teologų „susi-dabartinimą“; atrodo, kad ir ką tik cituotame eilėrašty jis ir kaip poetas paliečia šią aktualią aiškiai anų teologų nenaudai.

Apskritai Jasmanto pasaulėvaizdy modernioji civilizacija atiduoda religiją pajaukai: jos atstovai tampa moderniais pilgrimais, kurie tik fotografuoja bažnyčias ir religines apeigas ir jau nemano melstis, vis skubė-

Kajetonas Sklėrius

Capri
Ciurlionio galerija
Jaunimo centre, Chicagoje

Vytautas Plukas

Iš „Marių“ ciklo

VAKAROP

*aistra paplūdes spindulys
paslydęs bangomis
sunarstęs juodas putas
sivedžia man į veidą
ir
gintarais suraizdo man akis
matau
šiaurės pašvaisčių vitražė
voratinkliuose plėšosi plaštakės
ir piliakalnių auga į mėnuli
atviromis akimis
sapnuoju nėsčias varpas
kol ežys ugnies dygliais
sužeidžia šermukšnio širdį
ir sapnas pragysta nebyliu gaidžiu*

*vėl byra smiltys užšaldytos stiklė
vėl laša karti sula širdin švinu*

*glamonėjau.
Rausvais nagučiais, nulakuotos,
buvo*

MARIOSE

*skęstantį mano laivą stiklinį
suraizdė žvarbus vėjai
ir aštrios žaibo strėlės
o bangos blaškosi siaubu*

*kenčiantį mano veidą pažinusios
undinės tinklų kloja
ir balta bure moja
o irklas aklas senumu*

*trokštantį mano kūną kankina
klastingai klaidios marios
ir kraujo sausos tvanas
o jūrą gerti taip sūru*

*silpstančiu mano krauju maitinas
plieninės žiaurios žuvis
ir slūdišios šlykščios žolės
o saulė degina gaisru*

*mano kliesdiesio liepsnas gesina
gilių gelmių mirazai
ir burėm artos ežios
o kūnas alpsta pamažu*

*toliuose nardo žuvis auksinės
ant kranto Eglė alpsta
ir žilvinėli šaukia
o bangos verkia gintaru*

*gestantį mano balsą slopina
žuvėdrų jaunas klyksmas
ir mano baimės skausmas
aš šaukiu iš visų jėgų*

*alpstančią mano seną krūtinę
žegnoja žilos paukštės
ir paklydusios žvaigždės
o saulė tirpsta mirazų*

*plyštančią mano širdį gaivina
undinių meilės dienos
ir gyslom plaukiąs plienas
o marių marios be krantų*

ODISĖJA

*slepiasi už saulės senas horizontas
išpūtes juodas drobes beržo luotas
žuvėdrų balto klyksmo suviliotas
svyruoja bangomis lyg girtas juokas*

*banguoja iš gelmių gintaro varpų gausmas
žalių woste savi tahai buvo neklaidūs
į juodą tylą neria kraujo putos skausmas
nes bokšte nuolat budi bango akys klaidios*

*plaukiu aš menkas mokinyas Odisejaus
iš negyvenamos žemės pro tuščią salą
ant bangų maro paukštis vėl išlejos*

*o mano burė meldžiasi pasatų vėjų
nemiręs mano nerimas pasiekti molą
kopose manęs laukdamos pražilo fėjos*

dami surasti naujų objektų, savo foto aparatui („Pilgrimai“). Pašaipūniška nuotaika nudažytas ir eilėrašty „Dies irae“, kuriame Rūščiojo valia Jo dešinėje telieka tik mažytiai, nesuspėję paprašyti, kad užgimtų bent netyčia. Ši pašaipta iš dalies siūlo savotišką kritiką Rūščiojam: iš žmogaus per daug reikalaujama, nes Rūščius jį bematant tėsia į kairę — tiek dragūnus, tiek vienuoles, tiek skenduolius. Galbūt betgi „Dies irae“ eilėrašty reiktų įžiūrėti ne tiek priekaištą Dievui, kiek Bažnyčiai: laidotuvių himnas yra juk ne Dievo, o jos kūrinys.

Peržvelgus abu Antano Jasmanto-Maceinos lyrikos rinkinius, rodos, būtų galima teigti, kad jie savo poetine išraiška ir filosofinėmis bei teologinėmis mintimis yra aukštos literatūrinės vertės. Jų teologija ir filosofija nėra speciali, dėl to nesunkiai suprantama kone kiekvienam skaitytojui. Mat teologinė ir filosofinė Jasmanto eilėraščių potekstė nėra aiškiai regima: ją atskleisti jau yra specialus uždavinys.

NAUJI LEIDINIAI

• *Akirciai* nr. 3 (1983 kovas). Mėnesinis laikraštis, leidžiamas Viewpoint Press, Inc., 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Redakcija: D. Bielskus, K. Drunga, L. Mockūnas, Z. Rekašius, T. Remeikis, T. Venclova, H. Žemelis. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 1 dol.

Turinyje: Kazio Almeno reportazas iš Vakarų Vokietijos, svarsantis, kaip vokiečiai iš totalitaristinės visuomenės yra virte demokratiška tauta; Kesto Reikalo pernyktės smulkiosios belitistikos išvijoje apžvalga; teatro Juozo Gučiaus, prieš penkeris metus mirusio Australijoje, prisiminimas; Henriko Žemelio, *Akircių* redaktoriaus, 70 metų sukaktis; pokalbis su Valdu Adamkum, JAV Didžiųjų ežerų regiono administratorium, apie gamtos saugos rūpesčius Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Lietuvoje. Dėmesys okupuotos Lietuvos problemoms skiriamas ištraukose apie miestus megalopolis ir Lietuvos gyventojų urbanizaciją, universaliųjų parduotuvių perspektyvas Lietuvoje, Klaipėdos kapinių

kontraversiją, ir Prano Bubelio knygos *Lietuvos keliai* (Vilnius, 1982) recenzijoje. Savotiškai idomus ir provokuojantis yra Gedomo Wiesulo manifestas „Takoskyra“, reikalaujantis ištikimybės Lietuvai suprasti juoda-balta rėmuose ir teigiantis, kad „samoningam, tautiškai susipratusiam lietuviui, kad ir gyvenančiam JAV-se, JAV valstybė turėtų būti tokia pat svetima, kaip, sakykim, Rusijos valstybė, ir jis neturėtų turėti nė kiek daugiau prisirišimo JAV valstybei kaip Rusijos valstybei, ar tai būtų carinė ar sovietinė.“ Jis vertas dėmesio iš vienos pusės, kaip vienos galimos patriotizmo rūšies išraiška, iš kitos pusės, kaip paskata, tiems išvijoje, kurie nemokėtume ar nenorėtume tokioje išgrnyntoje moralinėje atmosferoje gyventi, savo patį įsitikinimus ir įžvalgas į priklausomybę savo tautai bandyti aiškiau suformuluoti ir įsisamontinti.

• J. Burkus, *Gaila minios*. „Sąduvos“ leidinys, 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901 ir 7414 Dunbarton Ave., Los Angeles, CA 90045. 1983 m. 256 psl. 8 dol.

Regina Ingelevičienė

Reginos Ingelevičienės tapybos darbu apžvalginė paroda įvyks šių metų gegužės mėn. 7-8 dienomis

Motinystė, aliejus, 24x30

Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, New Yorke.

Genijui prisiminti

V. VERIKAITIS

Aš visuomet buvau Mozarto gerbėju ir toks liksiu iki paskutinės dienos.

Ludwig van Beethoven

Haydnas, Beethovenas ir Mozartas paprastai yra grupuojami kartu. Sakoma, jie yra didieji vienišiojo klasicizmo meistreriai. Klasicizmo, kuris yra priešingas bet kokiam „izmui“ — romantizmui, modernizmui ir panašiai, buvusiame ar esamam. Čia istorija nedaug gali mums pagelbėti. Kas yra „klasicizmas“? Architektūroje, skulptūroje, literatūroje tai sekimas senovės graikų pasiekimų tose srityse laimėjimų, kurie dominavo kiekvieną klasiškąjį laikotarpį — amžių. Muzikoje nieko panašaus neužtikame. Galbūt mes dabar esame daugiau susirūpinę istorija. Daugiau istoriškai galvojame. Daugiau sekame istoriją ir iš jos mokomės, bet tuo laiku, ypač muzikoje, istorijos mažai buvo paisoma gal dar ir todėl, kad muzika tos istorijos neturėjo. Muzika tuo laiku kaip tik siekė savo aukštybių. Nebuvo ieškoma pavyzdžių, nebuvo iliuzijų, nebuvo galvojama apie progresą, buvo naiviai galvojama, jog vienintelė teisinga ir gera muzika buvo tų dienų muzika. Ir galima beveik tvirtinti, kad ši pažiūra ir buvo tas šaltinis, iš kurio išaugo didieji klasišinio periodo muzikos kūriniai.

Šis paprastas grupavimas didžiųjų meistrerių nėra labai vykęs. Tiesa, jie gyveno viename mieste, tuo pačiu laiku, pažinojo vienas kitą, gerbė vienas kitą (laimingas amžius, kada menininkai gerbė kiti kitą) bet vienas nuo kito daug labiau skyrėsi, negu Leonardo nuo Raphaelio arba Michelangelo.

Haydnas, nežinantis savo originalumo, turėjo praleisti ilgąs valandas savo bibliškai ilgo amžiaus, kad subręstų ir iškiltų į pasaulinio mato kūrėjas. Beethovenas vystėsi taip pat pamažu, bet visai skirtingu būdu. Tai buvo pats nekantrusias menininkas, kada nors vaikščiojęs ant šios žemės plutos. Tai buvo Prometejus jėgos, Prometejus proto, vaizduotės, ištermės žmogus, kuris grūmėsi su teisybės angelu iki paskutinio atodūso. Tarp tų dviejų didžiųjų stovi Mozartas, kuris mirė, kada Beethovenas tik pradėjo save susirasti „Eroicoje“. Jam nereikėjo mokytis — jis žinojo. Jam nereikėjo surasti patį save — jis buvo jau subrędęs. Jis buvo genijus.

Mozarto gyvenimas ir jo darbai mums yra nuostabiasias pavyzdys muzikos istorijoje.

Wolfgang Amadeus Mozart

Mes turime manyti, kad jis, kaip ir kiti didieji, turėjo daug dirbti, studijuoti ilgas valandas, o iš tikrųjų jam nereikėjo jokių pastangų. Jis turėjo didelę Dievo dovaną — pajutimą, kokia muzika turi būti *in essentia*, ir tokią kūrė. Jis turėjo nepaprastą pajutimą balansui. Jis neiškojo. Jam vyko savime. Jis nekovojo, nepersidirbo, jis nesiekė balanso pabaigoje. Balansas pas Mozartą egzistuoja jau iš pat pradžių. Mozartas buvo austras, gimęs Salzburge, kuriame lankiausi praėjusiais metais, tai yra kryžkelėje tarp Vokietijos ir Italijos. Galbūt tai įgalino jį sujungti magiškąją itališkąją *cantilena* su šiaurietišku giliu įsijautimu. Jis formavosi 18 šimtmečiu ir kartu formavo jį, pats to neįsąmonėdamas. Jo istorinis palikimas ir reikšmė muzikiniame gyvenime yra nepaprasta. Be „Užburto fletos“ niekad nebūtų išvydęs saulės šviesos „Freischuetzas“, gi be „Freischuetzo“ nebūtumėm turėję „Lohengrino“ — Wagnerio tokio, kokį mes žinome šiandieną.

Bet ką tas pasako? Mozartas buvo daugiau, negu tik jungėjas dviejų kultūrų — Italijos ir Vokietijos, daugiau negu jungėjas vieno muzikinio kūrinių su kitu, kaip Goethe kartą išsireiškė: „Jo darbai turi tokią kūrybinę jėgą, kuri neišsiekvės dar per daugelį generacijų“.

Jis buvo genijus — muzikos

princas, o vis dėlto mirė varge, skurde ir desperacijoje. Jis paliko nepaprastų turtų priaušę, o iš tikrųjų jam nereikėjo jokių pastangų, nes oras buvo blogas tą dieną Vienoje. Mes nežinome net, kaip jis iš tikrųjų atrodė, nes keletas paveikslų, išlikusių iki šiai dienai, taip skiriasi vienas nuo kito, taip nepanašūs vienas į kitą. Mirusiojo kaukė, kuri galbūt būtų išlaikiusi tikrąsias paveikslas subyrėjo į dulkes. Abejingumas savo atsiėmė — ta nedovanotina nuodėmė prieš Šventąją Dvasią.

Su mumis jo darbai yra gyvenimi, negu tą dieną, kada jie buvo sukurti. 19 šimtmečiuje viešpatavo Mozartas, Haydnas ir Mozartas. Kodėl taip? Kai kas sakys, kad nėra geriau balansuotos simfonijos kaip G minor, kad nėra geresnės operos kaip „Figaro vestuvės“. Kad tas spinduliuojantis grakštumas jo piano koncertų niekuomet nebuvo geriau perduotas, kad jo kamerinės muzikos kūrinių neturi sau lygių. Bet tai tik žodžiai, nepajėgia išreikšti, kas glūdi taip giliai jo kūriniuose, jog verčia valią išsėti ir atneša taiką ir ramybę.

Galbūt, Mozarto kūryba yra sekimas Dievo kelių, pamėgdžiojimas kosminės tvarkos ir grožio. Jo kūrinių klausantis prisipildo siela ramybės. Taip ir noris melstis „Donna nobis pacem...“

Chicagos teatruose

Shakespeare'o maratonas

Chicagos šiaurėje, 1608 N. Wells, veikia ypatingas teatras, pasivadinęs The Shakespeare Company, kur repertuarą parenkami daugiausia Shakespeare'o veikalai. Dabar ten pakaitomis statomi „All's Well that Ends Well“ ir „Richard II“. Ši drama dar bus statoma iki gegužės 8 d. Tai didingas pastatymas, su 31 aktoriumi, kurių keletas yra muzikai, scenoje pasirodą su styginiais ir mušamaisiais instrumentais. Scenos dekoracijos nekeičiamos. Kostiumai — kiek įmanoma — iš XIV šimtmečio. Vaidina įgudę aktoriai, visa vaidinimo slinktis įspūdinga.

Šis teatras yra taip pamėgęs Shakespeare'ą, kad gegužės 6 d. pradėsiant 6 v. ruošia to anglų literatūros klasiko dramų maratoną, kada ištisas 24 valandas, per visą naktį ir dieną bus nuolat vaidinami Shakespeare'o veikalai, pastatant jų visą dešimtį.

Modigliani drama

Klaikų Paryžiaus bohemos gyvenimą, kur jauni, gabūs dailininkai žudo savo talentą alkoholy ir hašišu, ryškiai pavaizduoja D. McIntyre drama „Modigliani“, kurią dabar stato Stage Left teatras, 3244 N. Clark, Chicagoje. Pagrindiniame Amadeo Modigliani (kurio gyvenimo klystkelius vaizdžiai perteikia ir *Lietuvių enciklopedija*) vaidmenį — Goodman dramos mokyklą baigęs M. Troccoli. Jo sužadėtinę vaidina iš tos pat mokyklos Jennifer Stockdale. Chaim Soutine vaidmenį — R. Burgess — irgi iš Goodman mokyklos. M. Utrillo vaidmenį — B. Perrie, baigęs St. Nicholas dramos mokyklą. Taigi aktorių dauguma — Chicagos dramos mokyklų auklėtiniai, bet yra ir studijas baigusių Eastern Illinois universiteto teatro mokykloje bei kitose dramos studijose.

Dramos slinktis labai gyva, raiški. Personazams išsprunka žodis, kitas necenzūriškas žodis, matomi ir jų kurie kriminaliniai polinkiai, bet viskas labai išryškina, koks atgrasus, asmenybė žlugdantis netvarkingas bohemiškas gyvenimas, kaip jis aptemo kūrybos poleklius. Didžiojo talento dailininkas Modigliani mirė, teturėdamas 36 m. amžiaus.

Dainos ir baletas

Arčiausiai nuo „Draugo“ esančiame teatre, Candlelight Dinner Playhouse, 5620 S. Harlem, Chicagoje, dabar statomas muzikinis veikalas „They're Playing Our Song“, sukurtas pagal N. Simon knygą; kompozitorius M. Hamlish. Siužetas romantinis — apie kompozitorių, pamilusį merginą, kuriai iš galvos neišeina ankstyvesnis mylimas, bet ir šio nėra prarasti. Iš to susidaro ir tragiškų, ir komiškių situacijų. Tačiau veikalas daugiausia šypynų gausiomis solo, duetų ir grupinėmis dainomis bei baletu. Iš tikro visą vaidinimą išveda du solistai: Robert Neches (kompozitorius) ir Paty Lombard (Sonia). Geri balsai ir neaprasta vaidyba, ypač gera W. Pulinski režisūra. Gausiai rodomi antriniai veikėjai: trys merginos ir trys vaikinai, dainininkai ir baletu šokėjai. Pajėgi orkestro palyda. Publiką domina scenos keitimai suorganizavimas: nuleidžiamos ir į šonus slenkančios grindys, į sceną išvedamas net ir automobilis. Toks lengvų įvairumų vakaras.

J. Pr.

• Viltis vol. 43, no 1 (1983 gegužė). Tautotyro ir tautinių šokių žurnalas, redaguojamas ir leidžiamas kartą per du mėnesius Vytauto F. Beliajaus, P. O. Box 1221, Denver, Colorado 80201. Prenumerata metams JAV — 10 dol., svetur — 12 dol., atskiras numeris — 2 dol.

Pagrindiniai straipsniai: apie Pomo indėnų kėjomis mušamą būgną, apie naujus atradimus kasinėjant Louisianos indėnų senovės gyvenvietes, apie žydų tautinių šokių mistiką, apie Taiwaną. Daug žinių apie įvairių tautinių šokių grupių veiklą, kartu ir lietuvių.

Architektas Edmundas Arbas.

Edmundas Arbas ir architektūra Bostone

Architektūra yra labai artima mūsų kasdienybės kaimynė, gal dėlto mes įpratome jos nebepastebėti. Tuo tarpu architektūros menas dabina mūsų aplinką ir tą pačią kasdienybę, kurioje gyvenam. Reikia susikaupti ir atidžiai nuokiti rūpesčių, kad išsivertumėm ir atpažintumėm grožį, kurį sukuria talentingi architektai. Kartais reikia ir nuorodų, ir ištiesto smiliaus piršto, kuris nukreiptų mūsų akis į vieno ar kito stiliaus architektūros meno kūrinių.

Tokia proga susitelkti ties architektūra atsirado, kai iš Pacifiko pakrantės į Bostoną atvyko arch. Edmundas Arbas aplankyti savo sūnaus dr. Arimanto Arbo, dirbančio mokslinį darbą Harvardo universitete. Šių metų balandžio 8 d. vakare buvo surengta mūsų tolimo svečio darbų paroda, buvo skirtas laikas ir jo paskaitai „Žmogus ir kultūrinės apraiškos architektūroje“. Klausytojai buvo panardinti ne tik į architektūros meno kūrybines

Edmundas Arbas
Poetas Bernardas ir Aldona Brazdioniai
Spalvota grafika

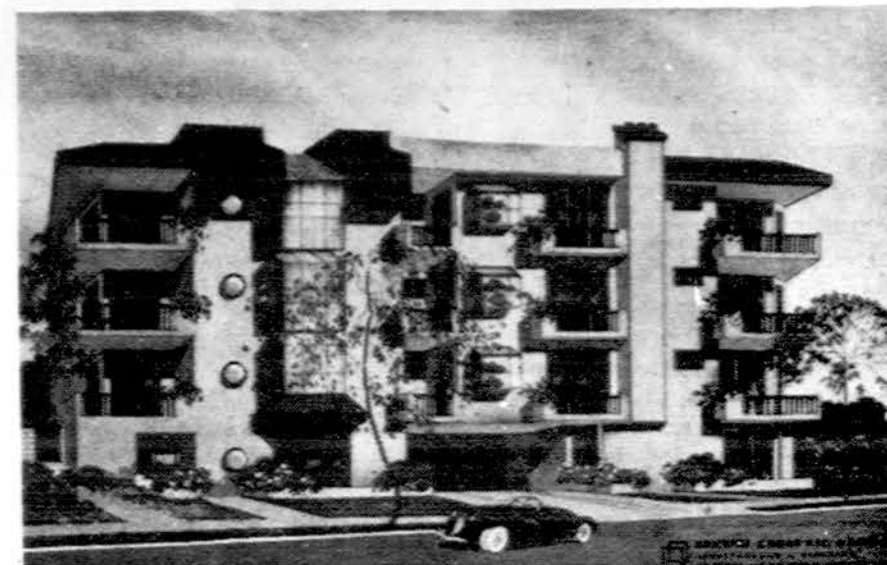
Naujos knygos pirmu žvilgsniu

Karolis Milkovaitis, LEDINĖS KREGŽDĖS. Eilėraščiai. Chicago: DLK Gedimino šaulių kuopa (Delhi, Ontario), 1983. 104 psl. Kaina 5 dol. Gaunama pas knygų platintojus ir „Drauge“.

Rinkiny suskirstytas į šešetą skyrių: Po dienų griuvėsių ir pilis, Ant dviejų altorių, Pavasaris, vasara, ruduo, žiema, Stebuklo istorija, Laiškai ant rožinių lapų, Brūkšniai ir kvadratai. Tematika

Michael Troccoli (Modigliani) ir Jennifer Stockdale (Beatrice) Stage Left teatre statomoje Deni McIntyre dramoje „Modigliani“.

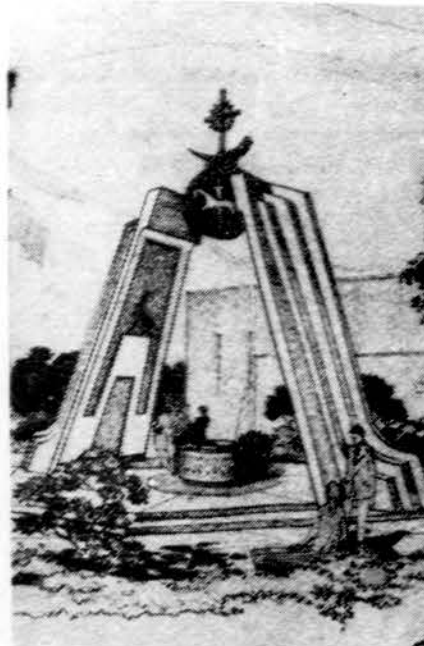

Edmundo Arbo suprojektuoti gyvenamieji namai...

problemas, bet ir šio meno ištekliai, į energijos šaltinius, kurie nėra amžini, kurie sąlygoja, o ateity dar labiau sąlygosia architektų kūrybinį darbą. Saulės energija tuo tarpu esanti labai brangi, o kiti energijos ištekliai kasmet darosi vis ribotesni. Atbėgantys dešimtmečiai atneš naujas statybos problemas, naujus architektų galvosūkius, reikėsia taupyti namų šildymo kurą, o gal ir žymiai siauresniame buto plote išsistekti.

Tai dar ne viskas. Arch. Arbas savo paskaitoje aptarė moderniąją architektūrą, kuri iki šiol išgyvenusi tris laikotarpius — pradinį klestėjimo laikotarpį ir architektūros meno grįžimą į nuosaikumą. Sunku esą pramatyti, koks bus ateities architektūros stilius, nors aišku, kad jį sąlygos minėti medžiaginiai ištekliai, o taip pat ir energijos šaltiniai. Šiuo metu statybos palengvina ir paspartina standartinės statybos medžiagos, nors jos ne vienu atveju varžo architektų kūrybinį užmojų, kaip ne vieną kartą architektų kūrybą varžo menko skonio užsakovai.

Kažkaip savaime susikūręs tarptautinis architektūros stilius, tokių pat beveik standartinių pastatų dabar galima rasti net ir tolimose žemės kampe. Čia arch. Arbas prisiminė išgarsintus Vilniaus priemiesčius — Lazdynus, Žirmūnus ir kitus. Pastatų išdėstymas gal ten esąs ir neblogas, bet tie pastatai nesąsuderinti su gamtine aplinka, nesąsuderinti ir su senąja Vilniaus architektūra, o pastatų plokštį stogai — nesuderinti su Lietuvos gamtinėmis atmainomis. Nesą gerai, kad tie priemiesčiai gan stipriai atspindi ir minėtą „tarptautinį architektūros stilių“. Apibūdinęs architektų pašaukimą, paryškines jo darbų sudėtingumą ir meninį atsakingumą, arch. Arbas savo paskaitą papildė skaidrėmis, atsakė į keletą klausimų, kuriuos

Edmundas Arbas
Paminklo „Laisvės aukuras“ projektas

jam iškėlė klausytojai. Arch. Edmundo Arbo darbų parodoje buvo iškabinta tik keletas jo architektūrinių projektų. Ir daugiausia tik tokie, kurie konkursuose laimėjo pirmą arba kurį kitą premiją. Projektai įdomūs ir įspūdingi, kai kurie ty projektų namai jau yra pastatyti. Architektūrinių projektų paroda pajavirino, kaip pats arch. Arbas sako, jo laisvalaikio darbai. Čia jis yra susiradęs savaime įsigytą stilių, tuo stiliu jis vaizduoja artimus žmones, piešia gėles ir augalus. Aišku, tai yra arch. Arbo dvasinė atgaiva po sunkių ir sudėtingų kūrybinių darbų.

Arch. Edmundo Arbo paskaitai ir darbų paroda surengė LB Bostono apygardos valdybą, talkinama ALIAS Bostono skryliaus valdybos. Svečią trumpu žodžiu pristatė LB apygardos pirm. J. Rūtenis; renginiui ypačiai daug rūpesčių ir širdies skyrė vicepirm. inž. Viktoras Kubilius. Po paskaitos dar gerą valandą pasikalbėta, pasivašinta kava, kurią šį kartą virė ne moterys, o vyrai. Buvo tikrai miela ir su arch. Arbu susitikti, ir porą valandų su architektūros menu pagyventi.

St. S.

apdrabstytas
Grūmoju ir keikiu šuns
Beveidžiai praeiviai
Beveidžiai praeiviai
Ir virsta šešėliais
Po vieną, po du...
Praeidamas dažną šešėlio
Sukaupit noris drąsą,
bet jį atranki:
Narsiai prostituotė
dorove vanoji,
Bet juoda beveidė
Iš tolo lenki.

Scena iš The Free Shakespeare Company statomo „Richard Antrojo“ su aktoriais Cameron Piffner, Julia Maish ir Tom Tresser. Nuotrauka Jennifer Girard

Chicago jaunimo ansamblio Grandis su vadove Irena Smieliauskiene (viduryje, pirmoje eilėje). Grandis šiais metais švenčia 20 metų gyvavimo sukaktį — šiandien, balandžio 30 d., Jaunimo centre įvyks suaktuvinis vakaras su ansamblio atliekama programa — lietuviškų papročių „Užgavėnėmis“.

Nuotrauka Jono Tamulaitis